

COLUMN

Op slot

Patrick Jansen is mountainbiker, bosbouwer en routebouwer met een eigen adviesbureau voor duurzaam bosbeheer onder de naam Bosmeester. Binnen zijn andere bedrijf, Tracks & Trails, heeft hij al zo'n 40 mountainbike-routes en bikeparks ontworpen en gebouwd.

Vrij biken plus een New Skool route. Zo mogen we het graag zien. Maar helaas lukt dat niet overal. In de afgelopen decennia zijn er talloze terreinen afgesloten voor vrij biken. En helaas gaat dat proces nog steeds door. Als daar goede redenen voor zijn, is het makkelijker om je daar bij neer te leggen. Maar soms is het vooral emotie. En laten we wel weten, ook dat is een wezenlijk probleem. Dat hebben we over onszelf afgeroepen door niet altijd even netjes met andere bosbezoekers (en beheerders) om te gaan. Ik heb sterk het idee, en dat wordt ondersteund door talloze beheerders en bijvoorbeeld ruiters, dat het wel een stuk beter gaat. Maar daar schieten we weinig mee op als weer een terrein dicht gaat.

“Ik kwam op het terrein en schrok toch wel een beetje van de wildwesttaferelen”

Laatst kreeg ik een telefoontje. De terreineigenaren hadden besloten dat het tijdperk van gedogen ten einde was, maar ze wilden als pleister op de wonde wel een route toestaan. Ik kwam in het terrein en schrok toch wel een beetje van de wildwesttaferelen. Veel illegale paadjes op de voor mountainbikers mooiste plekken. De daders laat zich raden. En sommige bomen waren met de verfspuit helemaal vol gekalkt met felgekleurde

pijlen. En dan vind je het gek dat de beheerders niet blij van ons worden? Doelstelling van de route is om mountainbikers te verleiden het goede te doen, oftewel op de route blijven. Het originele ontwerp moest daar op sommige plekken flink voor worden verbeterd, maar daar gingen de beheerders snel in mee.

Maar ik had toch mijn twijfels of het genoeg zou zijn en na lang praten kreeg ik een kleine voet tussen de deur in het (gedeeltelijk) open houden van het terrein. Ik had voorspeld dat de lokale mountainbikers op de voorlichtingsbijeenkomst nijdig zouden reageren op het naderende einde van vrij fietsen, maar wat schetste mijn verbazing: er was vooral bezorgdheid of de toertochten in de toekomst wel buiten de route plaats mochten vinden. Daar stond ik dan met mijn goede bedoelingen. Was het berusting of denken ze toch wel illegaal door te kunnen biken? •

COLUMN

Verwend

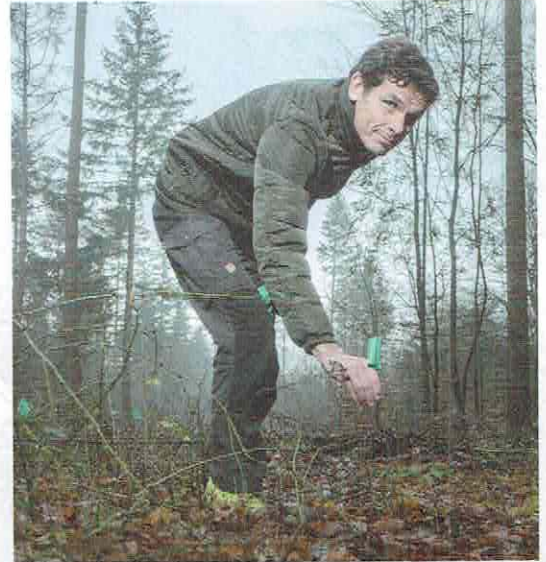
Patrick Jansen is mountainbiker, bosbouwer en routebouwer met een eigen adviesbureau voor duurzaam bosbeheer onder de naam Bosmeester. Binnen zijn andere bedrijf, Tracks & Trails, heeft hij al zo'n 40 mountainbikeroutes en bikeparks ontworpen en gebouwd.

J “Je mag hier niet fietsen!”, zei ze op een toon waarvan je Yin en Yang spontaan in onbalans raken. Ik had ze die dag echter op het overdrevene af in balans. We kwamen elkaar tegen in een gebied waar ik mocht fietsen. Het pad was erg smal, dus ik was stil gaan staan om haar er langs te laten. Wat wil een wandelaar nog meer? Maar het was dus blijkbaar niet genoeg. Toen ik haar vroeg of ik er niet mocht fietsen omdat zij vond dat ik er niet mocht fietsen, kreeg ik te horen dat verderop een toegangsbord stond

“Toen ik haar vroeg of ze zo sportief kon zijn om haar ongelijk toe te geven, beende ze boos weg”

met het verbod er op. Ik vertelde haar toen dat daar geen bord stond en dat ik wel even mee zou wandelen. Uiteraard stond het openstellingsbord er niet, maar toen kreeg ik te horen dat er verderop wel een bord stond. Weer besloot ik mee te wandelen. Ook daar kreeg ze haar gelijk niet, maar wederom kreeg ik te horen dat er verderop een bord stond. Toen ik haar vroeg of ze zo sportief kon zijn om haar ongelijk toe te geven, beende ze boos weg.

Wandelaars zijn (soms) verwend krenge in het bos en er is geen enkele bereidwilligheid om ook maar een klein stukje van de troon, die ze als

koning van het bos is aangeboden door de terreinbeheerders, af te staan. Hoe logisch zou het ecologisch gezien zijn om het onnoemelijke aantal paden dat bruikbaar is voor wandelaars wat terug te dringen ten gunste van mountainbikers? We gaan op de Veluwe in een klein gebied bestaande (wandel)paden ombouwen tot singletracks voor mountainbikers, maar de meeste beheerders durven of willen het niet.

Op de Veluwe wordt gewerkt aan een zoneringsplan. In zone 3 mag worden gewandeld, maar niet gemountainbiked. In de vorige column heb ik al geschreven dat er geen enkel wetenschappelijk argument is om ecologisch gezien onderscheid te maken tussen beide groepen. Waarom zou je dan alleen mountainbikers weren, terwijl wandelaars de boel lekker blijven verstoren? Wil je ecologische winst halen, dan is het logischer paden voor beiden af te sluiten. Of willen ze in zone 3 simpelweg het aantal bezoekers terugdringen? Dan zou het logischer zijn om wandelaars te weren. Dat zijn er immers veel meer. Zover zal en hoeft het niet te komen, maar laten we in ieder geval ophouden openstellingsbeleid te baseren op vooroordelen en stereotypen. •

COLUMN

Vogels

Patrick Jansen is mountainbiker, bosbouwer en routebouwer met een eigen adviesbureau voor duurzaam bosbeheer onder de naam Bosmeester. Binnen zijn andere bedrijf, Tracks & Trails, heeft hij al zo'n 40 mountainbikeroutes en bikeparks ontworpen en gebouwd.

Laatst vroeg ik mijn kinderen wie de grootste versturende invloed hebben op de dieren in het bos: mountainbikers of wandelaars? Beiden zeiden zonder enige vorm van twijfel "mountainbikers". Waar komt die perceptie toch vandaan? In ieder geval niet van wetenschappelijk studies, want die zijn licht op onze hand. Op basis daarvan zeg ik altijd maar dat het versturende effect van een mountainbiker vergelijkbaar is met die van een wandelaar.

Toch loop ik nog tegen veel vooroordelen aan over dit onderwerp. Niet alleen bij het algemene publiek of zelfbenoemde natuurkenners, maar ook bij deskundige ecologen. Met financiering door MTB-Noordwest, NTFU, Natuurmonumenten en MTB

“Het versturende effect van een mountainbiker is vergelijkbaar met die van een wandelaar”

Utrechtse Heuvelrug heb ik daarom een onderzoek uitgezet bij het gerespecteerde Sovon Vogelonderzoek Nederland. Alle mountainbikeroutes zijn, met dank aan MTBroutes.nl, aan hen beschikbaar gesteld en zelf hebben ze honderdduizenden locaties van broedvogelterritoria (geen nesten). Digitaal hebben ze vervolgens de afstand van de broedvogelterritoria tot de mountainbikeroutes berekend.

Het is natuurlijk altijd even spannend als je jezelf als mountainbiker kwetsbaar opstelt door zo'n

onderzoek uit te laten voeren, maar ik had er wel vertrouwen in dat de resultaten gunstig zouden zijn. En dat bleek een juist voorgevoel. Maar liefst 126 vogelsoorten bleken in de nabijheid van mountainbikeroutes territoria te hebben (in totaal 166.000 territoria!). Bij 14 soorten werd enig effect gevonden. Dit zijn vooral soorten van open gebieden. Uit eerdere onderzoeken wisten we al dat die soorten gevoeliger zijn voor verstoring (uiteraard niet alleen bij mountainbikers). In mijn routeontwerpen hou ik daar al lange tijd rekening mee door open natuurgebieden zo veel mogelijk te mijden. Bij 27 soorten werden geen effecten gevonden. Bij 29 soorten was de conclusie dat er mogelijk minder soorten nabij mountainbikeroutes voorkomen. Helemaal duidelijk was dit voor deze soorten dus niet. Voor 46 soorten konden geen duidelijke conclusies worden getrokken. Er komt dus geen beeld uit naar voren dat vogels standaard wegtrekken als er een mountainbikeroute ligt. En door het regulerende effect van een mountainbikeroute neemt de rust in de rest van het gebied toe, hetgeen juist weer gunstig is. Het glas kan halfvol of halflaag zijn, maar ik gebruik deze resultaten om zorgen over de ecologische effecten van mountainbikeroutes weg te nemen. •

COLUMN

Eigenwijs

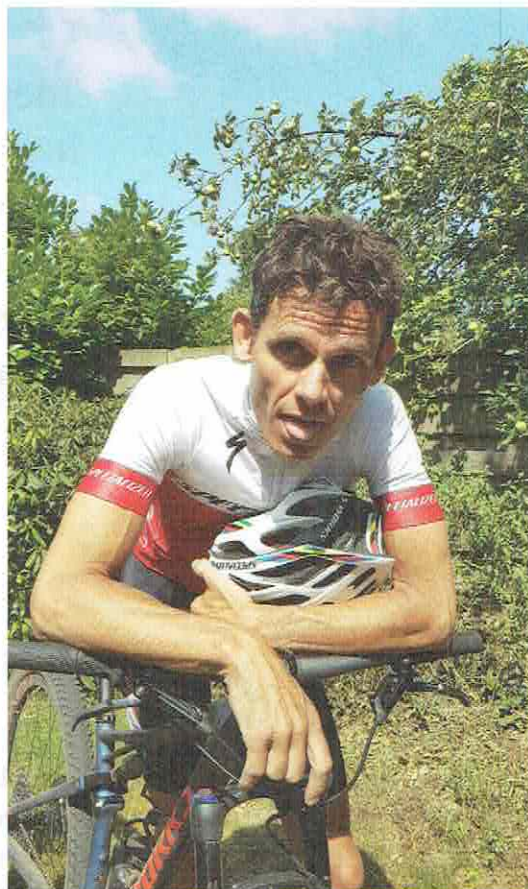
Patrick Jansen is mountainbiker, bosbouwer en routebouwer met een eigen adviesbureau voor duurzaam bosbeheer onder de naam Bosmeester. Binnen zijn andere bedrijf, Tracks & Trails, heeft hij al zo'n 40 mountainbikeroutes en bikeparks ontworpen en gebouwd.

Ede, Otterlo, Lunteren, Harderwijk, Ermelo, Tilburg, Beilen. Allemaal routes waarvan de bouw na de zomervakantie van start gaat en er zullen er nog wel meer volgen. Maar mijn hoofd zit nu heel ergens anders. Elk jaar prik ik één wedstrijd die ik graag wil winnen. Dit jaar is dat het wereldkampioenschap voor weleden heren van 50-plus.

Net als in 2013 zou ik weer graag een jaartje rijden in de regenboogtrui. De rest van het jaar leg ik de prioriteit vaak bij het werk, maar nu kunnen ze allemaal de pot op. Ik moet trainen. Gelukkig is het tot nu toe een superzomer. Iedere mens zou de kleurovergang halverwege mijn bovenbenen en -armen vreselijk vinden, maar ik niet. Die streep is het 'geuzenmerk' van een mountainbiker.

“Mijn vrouw keek me meewarig aan, toen ik mijn plannen uiterst voorzichtig uit de boeken deed”

Wat me wel wat zorgen baarde was dat het WK in Andorra is, op 2.000m hoogte. Bij een eerder hooggelegen WK in Pra Loup kwam ik enkele dagen voor de wedstrijddag aan. Ik was in topvorm, maar bij mijn eerste ritten leek het wel of ik een caravan achter mijn bike had hangen. Dat geeft je niet echt het vertrouwen dat je het hele zootje wel even op een hoop gaat rijden. Dat moest dus anders dit keer.

Onder het mom van 'hoe ouder hoe gekker' heb ik een hoogtent gehuurd en lig ik vier weken op 2.250m hoogte te slapen. Mijn vrouw keek me meewarig aan toen ik mijn plannen uiterst voorzichtig uit de boeken deed. Het gevolg was dat ik met tent en al naar de zolder moest. In het begin van het jaar heeft zij daar twee maanden gelegen, toen ik haar wakker hield met mijn nekhernia. Het is dus gezellig dit jaar in het echtelijk bed. De eerste weken in de tent had ik ontzettend slechte benen. Was een slechter herstel de reden? Sinds een week begin ik me weer goed te voelen en krijg ik de noodzakelijke wedstrijdmoreaal. Dat houdt een nogal arrogante houding in waarbij ik ervan overtuigd ben dat die anderen alleen maar vulling zijn van het deelnemersveld. Ik moet nu alleen de andere deelnemers nog overtuigen. Ik hoop dat ze niet te eigenwijs zijn. •